

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Základní škola Dubí 1, Školní náměstí 177

Školní náměstí 177, 417 01 Dubí 1

Identifikátor školy: 600084671

Zřizovatel: Město Dubí, Ruská, 417 01 Dubí 1

Okresní úřad: Husitská 2, 415 01 Teplice

Termín konání orientační inspekce: 8. - 10. ledna 2001

Čj.	065 005/01-2550
Signatura	of5cu110

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

V souladu s posledním rozhodnutím o zařazení do sítě škol č. j. Z41/98 sdružuje Základní škola Dubí 1, Školní náměstí 177: základní školu s cílovou kapacitou 264 žáků a školní družinu s cílovou kapacitou 50 žáků. Skutečný počet žáků je 231, z toho 143 žáků na 1. stupni a 88 žáků na 2. stupni ZŠ. Kromě hlavní školní budovy patří ke škole i odloučené pracoviště, kde jsou některé třídy 1. stupně a školní družina. Ve školní družině pracují 2 oddělení se 44 žáky.

Od poslední kontroly ČŠI se škola velmi změnila. Díky zájmu zřizovatele a ředitelky školy prošla nákladnou rekonstrukcí, jejímž výsledkem je modernizace školní budovy a celková sanace školního prostředí. Skýtá tak velmi příjemné a podnětné prostředí pro žáky i učitele.

Výchovně vzdělávací práce školy probíhá podle vzdělávacího dokumentu Základní škola č. j. 16 847/96-2 včetně doplňků schválených pod č. j. 25 018/98-22.

Škola je v právním postavení právním subjektem, formou příspěvkovou organizací. Vůči zaměstnancům je tak v roli zaměstnavatele.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Blok předmětů 1. stupně ZŠ

Hospitace proběhly s výjimkou jedné (nepřítomnost učitelky) ve všech třídách prvního stupně v hodinách českého jazyka, matematiky a vlastivědy. Časová dotace v uvedených předmětech je ve všech ročnících dodržena. V plánování, členění učiva do jednotlivých ročníků a v plnění osnov shledala ČŠI nedostatky v českém jazyce a vlastivědě. Jak potvrdila kontrola zápisů v třídních knihách, vyskytovaly se tytéž nedostatky i v minulém školním roce. Ve vlastivědě nebyla probrána kapitola „Místo, v němž žijeme“, v českém jazyce se v pátém ročníku probíralo učivo zařazené v osnovách do vyššího ročníku (např. druhy a skloňování číslovek, rozvíjející větné členy), což následně vede ke zbytečnému přetěžování žáků. Časově tematické plány jsou často zpracovány jen formálně, popř. kopírují používanou učebnici bez ohledu na osnovy, někdy se jimi učitelé ve výuce ani neřídí. Odpovídající pozornost není věnována dokumentu Úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola. Zjištěné skutečnosti svědčí o tom, že dlouhodobému plánování není ze strany učitelů ani vedení školy věnována patřičná pozornost. Zápisy v třídních knihách, především všech složek českého jazyka, nemají potřebnou vypovídací hodnotu, psaní se v tomto školním roce ve čtvrtém a pátém ročníku nezapisuje vůbec. Bezprostřední přípravě na jednotlivé hodiny věnovali učitelé pozornost, stanovený cíl byl splněn.

Personální zajištění výuky lze hodnotit celkově jako velmi dobré. Z šesti vyučujících mají čtyři učitelky potřebnou kvalifikaci, dvě jsou nekvalifikované. Nekvalifikovanost a nedostatek zkušeností se negativně projeví ve volbě metod a zvláště v méně efektivním využití vyučovací doby. Materiální vybavení je průměrné, kabinet je vybaven především staršími pomůckami, didaktická technika dostačuje. V navštívených hodinách využívali žáci nejčastěji učebnici a sešit, z dalších pomůcek pak výjimečně kartičky, nakopírované listy a ve vlastivědě mapu a obrázky. Učebny jsou poměrně prostorné, vybavené starším nábytkem, estetický vzhled jednotlivých tříd a jejich vybavení účelnými pomůckami jsou rozdílné.

Žáci mají možnost dodržovat v průběhu vyučování pitný režim. V prvních třídách učitelky předcházely únavě žáků změnou činnosti nebo pracovního tempa, ve vyšších ročnících učitelky na únavu žáků nereagovaly. Všeobecně pak byla nedostatečná pozornost věnována

psychohygieně psaní. Ve třetím ročníku se v rozporu s doporučením osnov a se zásadami psychohygieny věnuje výuce psaní téměř celá vyučovací hodina.

Ve všech hodinách učitelky uplatňovaly hromadné formy práce s celou třídou, které se střídaly s jednotně řízenou samostatnou prací žáků. Používané metody neumožňovaly tvořivé pojetí výuky a nevytvářely dostatečný prostor pro aktivní zapojení všech žáků. Pouze v hodině vlastivědy se žáci učili samostatně vyhledávat a zaznamenávat nové informace při práci s učebnicí a mapou. V průběhu samostatné práce sice učitelky umožnily pomalejším žákům pracovat individuálním tempem a pomáhaly jim s řešením úkolů, pro bystřejší a pohotovější žáky však nebylo zpravidla připraveno další zaměstnání. V žádné z hodin se neobjevila práce se žáky s poruchami učení. Takto pojata výuka měla vliv na celkově nižší efektivitu hospitovaných hodin a v hodinách nekvalifikovaných učitelek vedla někdy až k projevům drobné nekázně. Toto zjištění neplatí pro první třídy, kde učitelky přizpůsobily výuku nejmladšímu školnímu věku a vhodnou volbou metod i individuálním přístupem zapojily do práce všechny žáky. K pozitivům patří zjištění, že už od třetího ročníku jsou žáci v českém jazyce vedeni ve svých písemných projevech k práci s chybou. Nestejná pozornost je v jednotlivých třídách věnována grafické úpravě v sešitech.

Ve všech hodinách bylo na začátku zařazeno opakování, které se zpravidla vztahovalo jen k učivu probíranému v předchozí hodině. V matematice i v českém jazyce byly kladené otázky zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí a na aplikaci učiva. Učitelky poskytovaly žákům zpětnou vazbu, hodnotily jejich výkony slovně nebo známkou. Méně se objevovaly motivační výzvy, opomíjena zůstávala vnitřní motivace (např. navození patřičné atmosféry, využití momentu překvapení, povzbuzování přirozené zvědavosti, možnost vybrat si úkol, aktualizace učiva). V závěru hodin chyběl prostor pro utřídění získaných poznatků a hodnocení, popř. sebehodnocení žáků.

Žáci většinou v průběhu výuky respektovali dohodnutá pravidla chování a spolupracovali s vyučujícími. Nebyli ovšem vedeni ke vzájemné spolupráci, komunikace probíhala vždy ve směru učitel - žák a naopak. Učitelky jen zřídka vyžadovaly od žáků odpovědi celou větou, nevedly je s výjimkou vlastivědy k souvislému projevu, k rozvíjení vlastních myšlenek.

Citelně slabým místem je dlouhodobé plánování výuky, nedostatky jsou i v plnění osnov. Podmínky výuky jsou hodnoceny jako průměrné. Ve výuce se uplatňovaly jen hromadné formy práce se zažitými stereotypy, organizování, motivování a vzájemná komunikace jsou na průměrné úrovni. Celkově má výuka ve sledovaných předmětech průměrnou úroveň.

Blok přírodovědných předmětů 2. stupně ZŠ.

Kvalita vzdělávání v těchto předmětech je hodnocena, mimo jiné, na základě sedmi hospitací ve vyučovacích hodinách matematiky, fyziky, přírodopisu a chemie. V těchto hodinách učilo pět různých vyučujících 2. stupně. Plánování a příprava hodin byly celkově na průměrné úrovni. V tomto hodnocení jsou zahrnuty vyučovací hodiny, kde plánování a příprava byly vynikající, až po hodiny, kde úroveň této sledované složky hodin byla pouze vyhovující. Častým nedostatkem jsou formální časové a tematické plány učiva, které mnohdy nekorespondují s probíraným učivem. Neplní se například laboratorní práce v konkrétních ročnících přírodopisu, nevhodné je členění učiva aritmetiky, algebry a geometrie v 7. ročníku. Časově tematické plány doporučené metodickým orgánem okresu nejsou přizpůsobeny podmínkám školy a jejich použití ztrácí smysl.

Personální podmínky jsou příznivé. Pouze jedna vyučující nesplňovala podmínky kvalifikace, ale toto nebylo v hodině patrné. Celkově se práce učitelů v hospitovaných hodinách pohybovala v pásmu průměrných hodin. Nadstandardní v zúročení kvalifikace byly dvě hodiny

matematiky a hodina chemie.

Materiální podmínky lze hodnotit jako velmi dobré. Pěkné třídy jsou zařízeny starším, ale udržovaným školním nábytkem. Vybavení pomůckami je dostatečné k zajištění zvoleného vzdělávacího dokumentu. Pouze v jedné hodině byla výrazná absence využití názorných pomůcek v hodině. K nadstandardu tříd patří televizory s videopřehrávačem. Využití nabízených podmínek je na učiteli a kontrole vedení školy. Ve prospěch výuky jsou méně početné třídy. Psychohygienu hodina byla dobrá. Dodržována byla délka hodin. Ve třídách panovala většinou příznivá atmosféra. Pouze v jedné hodině byli žáci rušeni neustálým, mnohdy neodůvodněným napomínáním. Prostředí tříd pozitivně dotváří květinová výzdoba. Pozornost si zaslouží některé židličky, které malou výškou již postavám řadě žáků nevyhovují. Organizace, formy a metody práce učitelů jsou hodnoceny ČŠI jako průměrné, všechny hodiny byly vedeny frontálně, se všemi žáky se pracovalo stejně. V několika hodinách se projevila snaha o individuální přístup k žákům. Výhody málopočetných tříd však využity nebyly a také specifický přístup k žákům s poruchami učení nebyl patrný. V jedné hodině neodpovídaly zvolené formy práce věku žáků. V této hodině vyučující poznámky pouze diktoval, chyběly názorné pomůcky k probírané látce. Průběh a tvoření hodin učiteli se odvíjely od jejich zkušeností. Nadstandardní v tomto směru byly již zmíněné dvě hodiny matematiky a jedna hodina chemie. Zde byli žáci vhodně zaměstnáni, společně s vyučujícím dotvářeli hodinu, měli možnost uplatnit své názory. Ve zbývajících hodinách byli dominantními vyučující.

Motivace se objevovala vzácně a to zpravidla v úvodu hodiny. Pokud byli žáci hodnoceni, pak většinou hodnocení odpovídalo jejich výkonům. Žáci měli snahu předvést se, hlásili se a jejich aktivita se dala vhodně využít. V některých hodinách se však ani takto nedokázali prosadit a vyučující rutinně pokračoval ve výkladu bez ohledu na dění ve třídě. S tímto zjištěním úzce souvisí úroveň komunikace a interakce mezi žákem a vyučujícím. V nadstandardních hodinách bylo pamatováno i na tuto důležitou stránku hodiny. V dalších hodinách, ale vyučující dokončovali odpovědi za žáky, spokojovali se s jednoslovnými odpověďmi. V jednom případě nevhodný komentář a poznámky vyučující k výkonům žáků působily kontraproduktivně a nemohly přispět ke kvalitě vzdělávání.

Celkově hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání v bloku přírodovědných předmětů jako průměrnou.

Blok humanitních předmětů 2. stupně ZŠ

V rámci inspekční činnosti byly zhlédnuty 3 hodiny českého jazyka, 3 hodiny dějepisu a po jedné hodině hudební a občanské výchovy.

Předložené časové a tematické plány se vyznačovaly formálností (nekorespondovaly s učebnicí, se zápisy v třídních knihách, byly zkopírované od jiných učitelů). Vzhledem k zvolenému učebnímu programu jsou však osnovy plněny. Přípravy na vyučování byly vesměs rutinní a nepřinášely pro žáky do vyučování prvek překvapení.

Pět sledovaných hodin bylo odučeno odborně a pedagogicky způsobilými učiteli, dějepis v 9. ročníku vyučuje učitel jen pedagogicky způsobilý a občanskou výchovu a dějepis v 6. třídě učitel bez pedagogické a odborné způsobilost.

Materiální zajištění výuky je s výjimkou hudební výchovy jen průměrné. Dosud chybí potřebné tabelární pomůcky a paradigmatata, používaná Pravidla českého pravopisu jsou staršího vydání a pomůcky, které škola vlastní (CD, videonahrávky apod.), byly použity sporadicky. Většina učitelů pracovala jen s učebnicí a s vlastními poznámkami na tabuli. Převládá verbální názor, při dějepisu neměli žáci vesměs oporu ani v časové lince, ani při prostorové orientaci v mapě (s výjimkou dějepisu v 6. ročníku). V jediném případě byly zaznamenány pomůcky vlastní výroby a pak namnožené texty.

Hodiny probíhaly v nevzrušivé atmosféře, ve stále stejném tempu, bez uvolňovacích okamžiků, takže s výjimkou jedné hodiny českého jazyka a hodiny hudební výchovy se na žáky přenášela ze stereotypní práce únava a s ní i nerušivé, leč nespolutracující chování.

Absence názoru a systém práce *učebnice - sešit* ovlivnily zvolené struktury vyučovací hodiny: od oznámení cíle k opakování, přes výklad nové látky k uložení domácího úkolu, to byla cesta, která žákům nepřinášela plné uspokojení, neplnila jejich očekávání. Jen výjimečně měli žáci možnost kreativně pracovat (v Hv pracovali žáci s evidentní chutí), vyjádřit svůj názor (při Ov v řízené besedě), vyučující kladli zpravidla jen uzavřené otázky. K pozitivům patří dobrá práce s chybou v českém jazyce. Individuální práce se žáky s diagnostikovanou SPU nebyla v hodinách patrná a kontrolou písemných projevů je zřejmé, že se jim nedostává individuální péče ani v této sféře práce (stejně náročné úkoly, stejná kritéria hodnocení apod.).

Mezi rezervy vyučovacího procesu patří používání promyšlenější a především pozitivní motivace k práci. Používaná motivace byla zřejmá obvykle jen v úvodní části hodiny, a pokud se objevovala v jejich průběhu, měla jen povrchní podobu. Také hodnocení práce bylo z větší části holistické (povrchní a k ničemu nezavazující), klasifikace v průběhu hodin byla zřídka, avšak kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že žáci ze sledovaných předmětů mají známek pro informaci svou i rodičů dost. Nedůsledná kontrola písemných žákovských projevů (v tzv. školních sešitech, v poznámkách z odborných předmětů) je na závalu především u žáku se specifickými poruchami učení.

Atmosféra hodin byla vesměs klidná. Rušivé jevy vznikaly jen tam (jak bylo uvedeno výše), kde se žáci cítili unaveni, či látka byla příliš abstraktní. V jednom případě byl konflikt s žákem řešen neadekvátně přísně. Rezervy se jevily v rozvoji komunikace, v rozvoji vyjadřovacích schopností žáků, kde netrpělivá uspěchanost vyučujících nedopřávala žákům klid na formulaci vlastních myšlenek, vyučující se pak spokojili s jednoslovnými odpověďmi, či si na svou otázku odpovídali sami.

Vzhledem k uvedeným zjištěním hodnotí ČŠI výuku v této skupině zhlédnutých předmětů jako průměrnou.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě, pouze vyhovujícího plánování, průměrných podmínek výuky, průměrné organizace, forem a metod práce výuky, pouze vyhovující motivace a hodnocení a průměrné interakce a komunikace, hodnotí celkově ČŠI kvalitu vzdělávání jako průměrnou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování chodu školy a výchovně vzdělávací práce se odvíjí od ročního plánu práce, který je rozpracován do jednotlivých měsíců školního roku. Roční plán práce vychází z analýzy podmínek školy a stanovuje priority. Některé záměry, například zřízení učebny výpočetní techniky se podařilo, díky sponzorskému daru Karlovarského porcelánu uskutečnit již na začátku školního roku. Jiné zatím zůstávají a budou řešeny v průběhu roku.

Organizování odpovídá podmínkám školy v postavení právního subjektu. Ředitelka řídí školu s pomocí statutární zástupkyně, která větší měrou zodpovídá za řízení a kontrolu výchovně vzdělávacího procesu. Vedení školy vyžaduje od učitelů zpracování časových a tematických plánů. Poradním orgánem je pedagogická rada a běžné problémy se projednávají na provozních

poradách. Ustanoveny jsou metodické sdružení 1. stupně a předmětová komise na 2. stupni. Škola vede předepsanou povinnou dokumentaci, s výjimkou dokumentace integrovaných žáků. Zmíněné časové a tematické plány učitelů jsou z velké části formální. Ve skutečnosti často neodpovídají probíranému učivu, které se většinou odvíjí od používaných učebnic. Ve dvou zjištěných případech deklaruje vedení školy jiné plány než používá učitel. Nesprávně jsou používány plány učiva doporučené metodickým orgánem, který pracuje pod Střediskem služeb škole Teplice. Základní škola aplikuje tyto plány, aniž by respektovaly skutečné podmínky školy.

Vedení pracovníků ve výchovně vzdělávacím procesu má pouze vyhovující úroveň. Dokládají to formální a zmatečné časové a tematické plány, nedostatky zjištěné v plnění osnov a v některých předmětech málo vypovídající zápisy v třídních knihách, které neumožňují plnění osnov vysledovat. Nedostatečná informovanost zákonných zástupců o průběhu vzdělávání a výchovy je v tělesné výchově na 2. stupni. Kontrola, která tyto nedostatky nedokáže zjistit, je nedostatečná. Ze zápisů, v některých předmětech ve třídních knihách, se plnění osnov ani vysledovat nedá. Zatím nebyl jmenován preventista sociálně patologických jevů. (Jak to nařizuje Pokyn ministra MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 14 514/2000-51, s platností od 1. ledna 2001). Na některých aktuálních dokumentech je používáno razítko s nesprávným názvem školy.

Lépe si počíná vedení školy při vytváření podmínek pro motivaci pracovníků. Podnětné a příjemné prostředí, pohyblivé složky platu jsou dobrým stimulem pro práci učitelů. Přesto i zde se vedení školy zbytečně připravuje o nezanedbatelnou finanční částku, kterou lze směřovat i do mzdových prostředků pedagogů tím, že se formálně ani fakticky nevěnuje integraci žáků.

Kontrolní mechanismy zahrnují běžnou kontrolu pracovních povinností a kontrolu pedagogické dokumentace. Pojetí a představa vedení školy o hospitační činnosti v hodinách je nedostatečná. Řadu učitelů, při práci ve třídě, nikdo z vedení školy v tomto školním roce neviděl, protože některé třídy a vyučující dosud ředitelka ani zástupkyně nenavštívily. Vzhledem k tomu, že škola plní i povinnosti zaměstnavatele a ředitelka rozhoduje o pohyblivých složkách platu, je přijatá forma kontroly nevyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Kvalitu řízení hodnotí ČŠI na základě průměrného plánování, pouze vyhovující organizace a vedení pracovníků, průměrné motivace a nevyhovujících kontrolních mechanismů jako pouze vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č. j. Z41/98.
- Učební osnovy a plány vzdělávacího dokumentu Základní škola č. j. 16 847/96-2 včetně doplňků schválených pod č. j. 25 018/98-22.
- Povinná dokumentace školy vyplývající z §38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), v platném znění.
- Písemné a grafické práce žáků v hospitovaných hodinách.
- Namátkově kontrolované žákovské knížky.

- Třídní knihy letošního a loňského školního roku.
- Zprávy o výsledku šetření pedagogicko-psychologickou poradnou některých žáků.
- Personální dokumentace pedagogů, dislokace letošního školního roku.
- Tematické plány hospitovaných předmětů.

ZÁVĚR

Během orientační inspekce se nesečkala ČŠI s projevy nečospodárného nakládání s finančními prostředky čerpányi ze státního rozpočtu. Čerpání je účelné. Zbytečně se však škola připravuje o další navýšené finanční prostředky, které lze čerpat v případě integrace žáků v základní škole.

Na základě průměrného hodnocení kvality vzdělávání a pouze vyhovující kvality řízení školy je celkově činnost školy hodnocena ČŠI jako průměrná.

Doporučení

- Odstranit nedostatky zjištěné v plánování výuky a v plnění osnov.
- Zajistit pravidelnou metodickou pomoc nekvalifikovaným učitelům.
- Probírané učivo zapisovat do třídních knih v souladu s osnovami.
- Vytvořit systém kontroly výchovně vzdělávacího procesu se zajištěním zpětné vazby.
- Dodržovat ve výuce na 1. stupni zásady psychohygieny.
- Přehodnotit systém kontrolní činnosti.
- Název školy na používaných razítkách podřídít platné normě dané vyhláškou č. 291/19991 Sb., o základní škole.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Salač	Mgr. Petr Salač, v. r.
Členové týmu	Mgr. Vladimír Bečvář	Mgr. Vladimír Bečvář, v. r.
	Marta Dolinská	Marta Dolinská, v. r.

V Teplicích dne 19. ledna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. února 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Alena Pátíková

Mgr. Alena Pátíková, v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI

Okresní úřad	15. února 2001	065 52/01-2550
Zřizovatel	-, -	065 53/01-2550

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.